

Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych

Uzasadnienie celowości realizacji programu:

Pneumokoki to bakterie chorobotwórcze, które występują zarówno u dorosłych, jak i u dzieci. Szczególnie u małych dzieci bardzo łatwo dochodzi do zasiedlenia śluzówki nosa i gardła pneumokokami, ponieważ dzieci do 2 roku życia nie posiadają jeszcze wykształconego systemu odpornościowego przeciwko niektórym bakteriom. Taki system zaczyna rozwijać się od 3 roku życia i jest w pełni ukształtowany dopiero po ukończeniu przez dziecko 5 lat.

Choroby pneumokokowe to zespół zakażeń bakteryjnych u człowieka, mający charakter ciężkich zakażeń inwazyjnych oraz infekcji o charakterze miejscowym. Zakażenia inwazyjne, obarczone wysoką śmiertelnością, oraz dużą liczbą powikłań to: zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, posocznica i ciężkie krwiopochodne zapalenie płuc. Obejmuje się je wspólną nazwą inwazyjnej choroby pneumokokowej (IChP). Zakażenia nieinwazyjne, miejscowe to m.in. zapalenie ucha środkowego, zatok obocznych nosa, płuc i innych narządów.

Najlepszą metodą zapobiegania zachorowaniom jest szczepienie dzieci szczepionką przeciwko pneumokokom. Działanie szczepionki polega na wytworzeniu w organizmie swoistych przeciwciał, co chroni dziecko przed zachorowaniem. Silna odpowiedź immunologiczna na szczepionkę skoniugowaną nie tylko skutecznie zabezpiecza przed inwazyjną chorobą pneumokokową, ale ma też wpływ na infekcje śluzówkowe i powoduje redukcję nosicielstwa tzn. wyszczepienie populacji małych dzieci wpływa również na obniżenie zapadalności na daną chorobę populacji nieszczepionej.

Badania zapadalności na inwazyjną chorobę pneumokokową u dzieci do 5 lat w Polsce wykazały jej występowanie w grupie dzieci w wieku 0-5 lat z częstością 17,6 na 100 000 dzieci, w tym u dzieci do 2 roku życia 19 na 100 000.

Zapadalność na inwazyjną chorobę pneumokokową	
Wiek	Zapadalność
0 - <5 lat	17,6 / 100.000
0 - < 2 lata	19,0 /100.000
2 lata - < 5 lat	5,8 /100.000

Źródło: Grzesiowski P. "Inwazyjna choroba pneumokokowa u dzieci do 5 r.ż. w Polsce", Eur J Clin Microbiol Infect Dis. 2008 Sep;27(9):883-5.

Ocenia się, że powyższe dane mogą być nawet kilkakrotnie niedoszacowane. Dane te opierają się na wynikach posiewów krwi, a więc nie uwzględniają tych dzieci, u których nie pobrano materiału na posiew albo zrobiono to już po rozpoczęciu podawania antybiotyku. Po uprzednim podaniu antybiotyku wynik badania może nie wykazać już obecności pneumokoka, mimo że był on przyczyną zakażenia. Potwierdzają to najnowsze szacunkowe dane Światowej Organizacji Zdrowia (2010), według których rocznie w Polsce zapada na inwazyjną chorobę pneumomokokową 25 razy więcej dzieci niż wskazują to polskie badania epidemiologiczne, tj. od 11.666 do 14.565 dzieci, z których od 28 do 71 umiera.

W związku z brakiem szczegółowych danych dotyczących zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w Polsce oraz w poszczególnych województwach, trudno jest przedstawić dane epidemiologiczne dotyczące Miasta Jelenia Góra. Można zakładać, że zapadalność na inwazyjną chorobę pneumokokową w Jeleniej Górze kształtuje się na podobnym poziomie, jak na terenie całego kraju.

W Polsce u dzieci uczęszczających do przedszkola nosicielstwo wynosi prawie 50%, u dzieci z domów dziecka 64%, a tylko u 20% dzieci wychowywanych w domu. Dlatego też proponuje się szczepienia dzieci w wieku od 24 miesiąca życia do 36 miesiąca życia, a więc w wieku tuż przed rozpoczęciem edukacji przedszkolnej.

Program jest kontynuacją „Programu profilaktyki zakażeń pneumokokowych” realizowanego w latach 2009 i 2010 na terenie Miasta Jeleniej Góry. W roku 2009 zaszczepiono 63 dzieci (dawki 3+1) i szczepienia są kontynuowane w 2010 roku, na kwotę 137.020 zł. W roku 2010 zaszczepiono 60 dzieci (dawki 3+1), na łączną kwotę 51.740 zł. Dalszy ciąg szczepień będzie kontynuowany w 2011 r. Szczepieniami objęto dzieci pochodzące z rodzin najuboższych, zaświadczenia uprawniające do szczepienia były wydawane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze.

„Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych” jest zgodny z § 1 ust. 9 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych (Dz. U. Nr 137, poz. 1126). Ponadto wpisuje się w cele operacyjne określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007-2015.

Szczepienie przeciw zakażeniom pneumokokowym znajduje się w kalendarzu szczepień ochronnych Ministerstwa Zdrowia, jako szczepienie zalecane.

Cel główny Programu:

Obniżenie liczby zachorowań na choroby wywołane przez pneumokoki wśród dzieci z terenu Jeleniej Góry.

Adresaci Programu:

Dzieci w wieku od 24 miesiąca życia do 36 miesiąca życia mieszkające na terenie Miasta Jeleniej Góry oraz przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta, których rodzice lub opiekunowie prawni pisemnie zadeklarują chęć przystąpienia do Programu, tj.:

- w roku 2011   rocznik 2008 – 664 dzieci,
- w roku 2012   rocznik 2009 - 707 dzieci,
- w roku 2013   rocznik 2010 - 312 dzieci (stan na czerwiec 2010 r.),
- w latach następnych - według danych ewidencji ludności.

W każdym roku kalendarzowym dopuszcza się dla poszczególnych roczników objętych Programem zwiększenie lub zmniejszenie liczby dzieci, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym realizowany jest Program.

Sposób realizacji Programu:

1. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej wśród rodziców lub opiekunów prawnych dzieci objętych Programem.
2. Powszechne wdrożenie szczepienia dzieci – w każdym roku kalendarzowym wdrożenie szczepienia jednego rocznika.
3. Rodzice lub opiekunowie prawni populacji objętej Programem zostaną zaproszeni do wzięcia w nim udziału za pośrednictwem punktów szczepień znajdujących się na terenie Miasta.
4. Szczepienie jest dobrowolne, zawsze za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych, którzy zostaną poinformowani o celu i sposobie realizacji Programu.

5. Świadczenie zdrowotne obejmuje: badanie lekarskie kwalifikacyjne oraz wykonanie szczepienia - 1 dawka szczepionki skoniugowanej 13- walentnej.
6. Realizator, wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert, zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji realizacji Programu w oparciu o wymogi zawarte w umowie, w tym przedłożenie sprawozdania z realizacji Programu.

Czas realizacji Programu:

Realizacja Programu w latach 2011 - 2015. Umowa z realizatorem Programu, wyłonionym corocznie w drodze konkursu, zawierana będzie na dany rok kalendarzowy.

Wskaźniki monitorowania Programu:

1. Liczba emisji i publikacji informacji o Programie.
2. Liczba plakatów informacyjnych.
3. Liczba zaszczepionych dzieci.
4. Liczba dzieci, które nie przystąpiły do szczepienia.

Finansowanie Programu:

Środki własne Miasta Jeleniej Góry.